

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 248/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Elenou Szabóovou, advokátkou, Komárňanská 100, Hurbanovo, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 51Ek/1012/2019 z 12. októbra 2023 a proti rozhodnutiu Mestského súdu Bratislava III vydanému v Obchodnom vestníku pod č. 219/2024 z 12. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1, ods. 2, čl. 20, čl. 35, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 16 Charty základných práv Európskej únie rozhodnutím mestského súdu (ďalej aj „registrový súd“) o výmaze obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorej konateľom a spoločníkom bol sťažovateľ (ďalej len „obchodná spoločnosť“), ktoré navrhuje zrušiť. Okrem toho navrhuje zrušiť aj označené uznesenie okresného súdu (ďalej aj „exekučný súd“) tým, že zamietol sťažnosť oprávneného vo veci námietky oprávneného proti upovedomeniu o zastavení exekúcie pre nedostatok majetku obchodnej spoločnosti sťažovateľa.

2. Sťažovateľ tiež navrhol, aby ústavný súd prerušil konanie o ústavnej sťažnosti a aby konajúci senát ústavného súdu podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy o súlade § 61n ods. 1 písm. c) a § 61n ods. 6 Exekučného poriadku a o súlade § 8a ods. 2 a ods. 3 zákona

č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 530/2003 Z. z.“) s čl. 20, čl. 35 a čl. 48 ods. 2 ústavy, s čl. 6 a čl. 11 dohovoru a s čl. 1 dodatkového protokolu.

3. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti vyplýva, že v exekučných konaniach vedených súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „exekútor“) pod sp. zn. 360EX 185/19 a sp. zn. 360EX 270/19, v ktorom vystupovala obchodná spoločnosť sťažovateľa v procesnej pozícii povinnej osoby, boli vydané upovedomenia o zastavení exekúcie v roku 2022 v zmysle § 61n ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku, proti ktorým podal oprávnený podľa § 61n ods. 4 Exekučného poriadku včas námietky, dôvodiac nedostatočným skúmaním majetkových pomerov povinnej osoby. Námietky oprávneného boli exekučným súdom v súdnych konaniach pod sp. zn. 75Ek/1492/2019 (k sp. zn. 360EX 270/19) a pod sp. zn. 51Ek/1012/2019 (k sp. zn. 360EX 185/19) zamietnuté. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda uznesenie exekučného (okresného) súdu sp. zn. 51Ek/1012/2019 z 12. októbra 2023, ktorým bola zamietnutá sťažnosť oprávneného proti uzneseniu exekučného súdu, konajúc vyšším súdnym úradníkom pod sp. zn. 51Ek/1012/2019 z 12. októbra 2022 o zamietnutí námietok oprávneného.

4. Následkom zastavenia exekučného konania pre nemajetnosť obchodnej spoločnosti sťažovateľa bol výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra registrovým súdom podľa § 61n ods. 6 Exekučného poriadku, ktorý nastal 8. novembra 2024 a ktorý bol vydaný v Obchodnom vestníku pod č. 219/2024 12. novembra 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ podal po výmaze obchodnej spoločnosti, ktorej bol jediným spoločníkom a konateľom, ústavnú sťažnosť, ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia svojich procesných a hmotných ústavných práv a súčasne aj posúdenia súladu jednotlivých zákonných ustanovení aplikovaných v jeho právnej veci s právnymi predpismi vyššej právnej sily.

5.1. Časť ústavnej sťažnosti, v ktorej namieta porušenie práva na spravodlivý proces, je typická svojou polemikou so záverom súdneho exekútora o nemajetnosti obchodnej spoločnosti s vyústením do (i) výmazu obchodnej spoločnosti a do (ii) straty spôsobilosti podnikat' a byť stranou (dvoch) súdnych konaní (týkajúcich sa nezanedbateľnej finančnej čiastky), v ktorých vystupuje ako žalobca. Osobitne namieta, že tomuto spornému záveru nepredchádzalo žiadne dokazovanie pred súdom, v ktorom by mohol sťažovateľ aktívne participovať. Exekútor nenahliadal do účtovníctva, do daňových dokladov spoločnosti ani sa nezaoberal existenciou (dvoch) súdne uplatnených pohľadávok spoločnosti. Fakt, že sa exekútorovi nepodarilo exekvovať majetok, neosvedčuje záver o nemajetnosti obchodnej spoločnosti. S poukazom na § 102 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov argumentuje, že pri závere o nemajetnosti ide o nemajetnosť takmer absolútnu. Sťažovateľ tiež zastáva názor, že výmaz obchodnej spoločnosti (ak nie sú zistené a splnené podmienky nemajetnosti) javí známky nezhody medzi údajmi v obchodnom registri a skutočným stavom. Svoje názory podporuje aj pomocou judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukazuje tiež na výrazne nepriaznivejšie postavenie oproti úpadcovi v konkurznom konaní a oproti účastníkovi konania o zápis zmeny údajov a výmaz zapísaných údajov.

5.2. V ďalšej časti namietajúcej porušenie hmotných ústavných práv sťažovateľ poukazuje pri porovnávaní rozdielov predpokladov na zastavenie konkurzu/exekúcie na disproporciu úrovne ochrany dlžníka vedúcu k porušeniu ústavnoprávneho princípu rovnosti zakotveného v čl. 12 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je (i) porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým právoplatným uznesením exekučného súdu o zamietnutí sťažnosti oprávnenej osoby proti upovedomeniu o zastavení exekúcie a následným výmazom obchodnej spoločnosti sťažovateľa z obchodného registra registrovým súdom a (ii) reflexia podústavnej právnej úpravy týkajúcej sa právomoci súdneho exekútora zastaviť exekučné konanie z dôvodu nemajetnosti povinného s možnými následkami pre jeho ďalšiu existenciu.

7. Prioritnou úlohou ústavného súdu je autentické pochopenie a vyabstrahovanie podstaty sťažnostnej argumentácie. Ňou je centrálna domnienka neústavnosti záveru exekútora o nedostatku majetku obchodnej spoločnosti sťažovateľa. Pre sťažovateľa majú nespornú ústavnoprávnu relevanciu zásadné následky zastavenia exekúcie podľa § 61n ods. 6 Exekučného poriadku (*ex lege* zrušenie bez likvidácie a následný výmaz registrovým súdom), ktoré pre neho znamenajú odňatie možnosti realizovať podnikateľskú (zárobkovú) činnosť a taktiež stratu účasti v sporových konaniach, čo negatívne vníma aj v kontexte nerovnosti s inými osobami v porovnateľnej situácii (napr. úpadca v konkurznom konaní).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozhodnutiami všeobecných súdov:

8. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že exekútor pri zisťovaní majetkových hodnôt obchodnej spoločnosti nenahliadal do účtovníctva a daňových dokladov spoločnosti a nezaoberal sa existenciou súdne uplatnených pohľadávok spoločnosti, je toto relevantná argumentácia, najmä pokiaľ sa pokúsil tento problém riešiť podaním námietky proti upovedomeniu o zastavení exekúcie [§ 61n ods. 4 Exekučného poriadku]. Avšak, keď sa negatívne výsledku exekučného konania nebránil, nepodal námietku, nie je v súlade s tzv. kritériom materiálnej subsidiarity (m. m. II. ÚS 191/2015, II. ÚS 71/2021) uplatňovať argumentáciu týkajúcu sa skutkovej okolnosti zisťovania majetkových pomerov právnickej osoby až v konaní pred ústavným súdom. Bolo na mieste urobiť všetky kroky, všetky úkony a podniknúť všetky dostupné možnosti, ktoré mu právny poriadok k odvráteniu zastavenia exekučného konania a tým aj k zániku subjektu ponúka, a to ešte v konaní pred exekučným súdom. Navyše, celistvosť sťažnostnej argumentácie vo vzťahu k nedostatočne zisteným majetkovým pomerom triešti vyjadrenie sťažovateľa v sťažnostnom konaní pred exekučným súdom, a najmä v ňom obsiahnuté okrem iného aj tvrdenie, že nedisponuje žiadnym majetkom (por. bod 7 napadnutého uznesenia exekučného súdu). Na základe uvedeného sa ústavnému súdu javí, že samotné zastavenie exekučného konania sťažovateľovi neprekážalo, až pokiaľ nenastali zákonom predpokladané, nezvratné následky zastavenia exekučného konania.

9. Vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia exekučného súdu z 12. októbra 2023 ústavný súd zistil (z registra doložiek právoplatností a vykonateľností súdnych rozhodnutí, pozn.), že napadnuté uznesenie exekučného súdu nadobudlo právoplatnosť 13. októbra

2023. Vzhľadom na to je potrebné ústavnú sťažnosť v časti proti napadnutému uzneseniu exekučného (okresného) súdu odmietnuť ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona č. 314 /2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 1 výroku tohto uznesenia).

10. K výhradám sťažovateľa voči postupu registrového súdu, ktorého výsledkom bol výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra, je ústavnému súdu s prihliadnutím na okolnosti sťažovateľovej veci zrejmé, že registrový súd dôsledne rešpektoval § 61n ods. 6 Exekučného poriadku a v ňom zákonodarcom nariadený príkaz vykonať výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra. V danom prípade registrový súd nemal právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri splnení podmienok hypotézy bol povinný vyvodit' jediný možný právny následok (m. m. III. ÚS 575/2012). Preto nespokojnosť sťažovateľa je viac nespokojnosťou s konceptom normatívnej vôle zákonodarcu, ktorá sa prostredníctvom postupu registrového súdu prejavila na jeho prípade. Ústavný súd preto nezistil porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a ani na to argumentačne naviazané tvrdené porušenie hmotných ústavných práv. Na základe uvedeného odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.2. K návrhu na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy:

11. Keďže ústavný súd nezistil neproporcionalitu aplikácie práva a sťažovateľ už nemá ďalšie možnosti ako zvrátiť „fatálny“ následok zastavenej exekúcie, ostáva konajúcemu senátu ústavného súdu v rámci novej ústavnej koncepcie (účinnnej od 1. januára 2025) posúdiť opodstatnenosť navrhovaného prerušenia konania a podania návrhu na preskúmanie súladu – podľa názoru sťažovateľa neproporčných referenčných právnych noriem zakotvených v Exekučnom poriadku a s tým súvisiacich právnych noriem v zákone č. 530/2003 Z. z. (por. bod 2 tohto uznesenia), ktorý sa týka prejednávanej veci – s právnymi predpismi vyššej právnej sily.

12. Vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na iniciovanie konania o súlade právnych predpisov v súvislosti s ním označenými § 61n ods. 1 písm. c) a § 61n ods. 6 Exekučného poriadku (týkajúcimi sa zastavenia exekúcie exekútorom), na podklade ktorých bolo vydané sťažovateľom napadnuté uznesenie exekučného súdu z 12. októbra 2023, ústavný súd konštatuje, že v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre jej oneskorenosť (bod 9). Táto skutočnosť následne rozhodujúcim spôsobom dopadá aj na návrh sťažovateľa na postup podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, keďže o takom návrhu možno v zmysle ústavy rozhodovať len v súvislosti s podanou ústavnou sťažnosťou. Preto ak ústavný súd dospeje v rámci jej predbežného prerokovania k názoru, že nie sú splnené podmienky konania pred ústavným súdom [v tomto prípade zjavná oneskorenosť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde], o návrhu na postup podľa čl. 127 ods. 5 ústavy tak musí byť nevyhnutne rozhodnuté negatívne.

13. Vo vzťahu k zostávajúcej časti návrhu (smerujúceho proti § 8a ods. 2 a 3 zákona č. 530/2003 Z. z.) ústavný súd konštatuje, že po oboznámení sa s gramatickým znením a, prihliadajúc na účel referenčných ustanovení Exekučného poriadku, ústavný súd nachádza dostatočnú mieru racionality zákonodarcu reflektujúcu (i) logiku inštitucionálnych a procesnoprávných vzťahov v systéme orgánov verejnej moci (v línii súdny exekútor – exekučný súd – registrový súd), (ii) princíp hospodárnosti exekučného konania a napokon aj (iii) aktívny prístup účastníkov exekučných konaní k ochrane svojich práv, čo možno považovať za dostatočný zdroj legitimacy tejto zákonnej

konštrukcie. Na tomto mieste sa žiada zdôrazniť typickú črtu tohto zákonného konceptu, ktorou je tzv. relatívna nemajetnosť, a preto dôvodom na zastavenie exekúcie nie je neexistencia akéhokoľvek majetku ako tzv. *absolútna nemajetnosť*, ale postačuje nezistenie takého majetku, ktorý by bolo možné zexekvovať v konkrétnom exekučnom konaní. Inými slovami, povinný možno aj vlastní majetok, avšak ten nie je možné zexekvovať v predmetnom exekučnom konaní.

14. Podľa právneho názoru ústavného súdu posudzované právne normy v Exekučnom poriadku, a na to nadväzujúce právne normy zákona č. 530/2003 Z. z. nenapĺňajú parametre neproporčionálnej právnej úpravy, ak v rámci podoby vytvárajú a vymedzujú priestor na rôzne modalities v právno-aplikačnej praxi, ktoré sú spôsobilé zvrátiť konečný zánik právnickej osoby. V danom prípade môže potenciálne nastať úspech povinnej osoby v námietkovom konaní, resp. v sťažnostnom konaní pred exekučným súdom, a teda zrušenie upovedomenia o zastavení exekúcie, ak povinný preukáže, že jeho majetková situácia neopodstatňuje zastavenie exekúcie pre exekútorom konštatovanú nemajetnosť. Napokon, aj neúspech v konaní pred exekučným súdom nemusí nevyhnutne viesť k zániku subjektu, ak v rámci plynutia šesťmesačnej lehoty od zverejnenia upovedomenia o zastavení exekučného konania v Obchodnom vestníku dôjde k iniciovaniu konkurzného konania.

15. Referenčné normy nie sú podľa ústavného súdu výsledkom náhodného, vopred neuváženeho či účelového rozhodnutia zákonodarcu, ale zmysluplnou snahou zákonodarcu o efektívnosť exekučných konaní ich odbremením od zjavne neúspešných exekučných konaní pre nemajetnosť povinných. V zákonom kontexte tzv. relatívnej nemajetnosti možno identifikovať aj úsilie zákonodarcu „donútiť“ povinnú právnickú osobu plniť vymáhanú povinnosť oprávnenému práve pod tlakom jej možného zániku.

16. Senát ústavného súdu z uvedených dôvodov v tejto časti uznesenia dospel k záveru, že návrh sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, aby senát ústavného súdu podal návrh na začatie konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, nie je dôvodný (*a contrario* § 131a ods. 1 zákona o ústavnom súde), a preto návrhu sťažovateľa nevyhovuje (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu